

Undersøgelse af dansk supporterkultur – hovedresultater

Jonas Havelund
Lise Joern
Birger Peitersen
Henning Eichberg

CENTER FOR FORSKNING I
IDRÆT, SUNDHED OG CIVILSAMFUND, SDU

I SAMARBEJDE MED

FORLAGET BAVNEBANKE

Undersøgelse af dansk supporterkultur - hovedresultater

Af Jonas Havelund¹, Lise Joern¹, Birger Peitersen² og Henning Eichberg¹, 2006

¹ Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet

² Institut for Idræt, Københavns Universitet

Trykkested: Lasertryk, Århus

Forlaget Bavnebanke, Gerlev

ISBN-10: 87-88986-49-7

ISBN-13: 978-8788986-49-5

Denne udgivelse kan downloades på www.cisc.sdu.dk

Kan også købes som hæfte på www.bavnebanke.dk

Indhold

Forord.....	5
Indledning.....	6
Resultater.....	7
Køn, alder og uddannelse	7
Favorithold og afstand til favorithold.....	7
Medlemskab af fanklub og/eller selvorganiseret gruppe.....	9
Motiver for medlemskab af fanklub og/eller selvorganiseret gruppe.....	9
Søgning af nyheder om holdet og deltagelse i debatforum.....	9
Holdets betydning og det at være supportere	10
Hvordan man følger med i holdets kampe	11
Optakt til holdets kampe.....	12
Livet på stadion	13
Rivalisering blandt de forskellige holds supportere	14
Opfattelsen af narkotika som et problem	15
Sammenblanding af sport og politik	15
Opfattelse af og holdning til voldelige optøjer og slåskampe	15
Opfattelse af årsagen til voldelige optøjer og slåskampe	16
Opfattelser af hvordan man kan undgå voldelige optøjer og slåskampe.....	18
Deltagelse i slåskampe og voldelige optøjer	20
Afslutning.....	21

Forord

Dette notat rummer en fremstilling af hovedresultaterne fra et e-survey udført i marts/april 2006. At der kun er tale om "hovedresultater" skal tages bogstaveligt. Datamaterialet rummer potentialet for en lang række interessante "krydstabuleringer", der kan give et nuanceret billede af dansk supporterkultur inden for fodbold. Dette notat indeholder således ikke de ellers i akademiske sammenhænge obligatoriske afsnit om metode og teori. Disse metodiske og teoretiske overvejelser vil indgå i kommende udgivelser af mere videnskabelig karakter.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke DBU for hjælp i forbindelse med signering af landsholdstrøje, der blev udloddet blandt de, der besvarede spørgsmålene i undersøgelsen.

Indledning

Dansk supporterkultur har udviklet sig enormt inden for de sidste 10 år. Tilskuerantallet i Superligaen er steget fra lige under 1,1 mio. i sæsonen 1997/1998 til omkring 1,7 mio. i sæsonen 2004/2005. Det svarer til, at ca. 3000 flere i gennemsnit ser en superligakamp på stadion end for bare 7-8 år siden, hvilket stiller krav til et øget beredskab hos såvel kontrollører og politi. Men har supporterkulturen også forandret sig?

Medier har især de senere år i stigende grad fokuseret på negative sider ved supporterkultur, forstået som konfrontationer mellem fansene indbyrdes og fans og politi eller kontrollørerne. Også den seneste tids omtale af stadions som rekrutteringsbase for radikale politiske grupper har betydet en skærpet opmærksomhed på disse sider af supporterkulturen. Men hvor meget voldelige optøjer og de politiske grupper fylder i bevidstheden hos den supporterne har ikke været undersøgt de seneste år, hvor tilskuerantallet er steget.

Med denne undersøgelse kommer supporterne nu selv til orde i forhold til at give deres bud på dels, hvor omfattende ovenstående problemer er og dels, hvorvidt der kan dæmmes op for ovenstående problemer.

Datamaterialet blev indsamlet ved brug af en internetbaseret spørgeundersøgelse (et e-survey). E-surveyet bestod af 3-41 spørgsmål afhængigt af respondentens svar.

Respondenter til e-surveyet blev rekrutteret via mails til de officielle fanklubbers formand eller generelle mailadresse, hvor de blev bedt om at viderebringe nyheden om e-surveyet. Nyheden blev også sendt til enkelte fodboldrelaterede internetportaler.

Denne metode til spredning af nyheden om e-surveyet viste sig at være overordentlig effektiv. E-surveyet blev lagt på Internettet d. 27. marts 2006. E-mail til de officielle fanklubber og diverse internetportaler blev sendt samme dag. Inden for 24 timer var der indhentet over 1000 besvarelser – og inden dagen var omme over 1500. E-surveyet var tilgængeligt i 10 dage. Inden for disse 10 dage havde 1951 personer svaret på første spørgsmål. Undervejs i spørgeskemaet ses et frafald, men af disse 1951 personer nåede 1778 hele vejen gennem undersøgelsen.

En af ulemperne ved metoden er, at man ikke kan fastsætte en svarprocent, som ellers er god skik. Man kan således diskutere, om besvarelserne er repræsentative for supporterne som helhed. Men dels forefindes ikke en opgørelse over f.eks. supporterernes uddannelsesniveau, dels er supportere ikke en definatorisk, afgrænset befolkningsgruppe eller en beskyttet titel, som kun medlemmer af de officielle fanklubber kan påberåbe sig. Alle kan opfatte sig selv som supporter. I dette notat definerer vi en supporter i meget bred forstand, dvs. som en person, der svarer, at han/hun har et favorithold.

Resultater

I følgende afsnit gennemgås hovedresultaterne. Alle indkomne svar til hvert enkelt spørgsmål medtages i gengivelsen af resultaterte. Antallet af besvarelser, der lægges til grund for resultaterne, vil blive nævnt enten i figur eller i parentes i brødteksten som (n=xxxx).

Køn, alder og uddannelse

Det er ikke overraskende primært drenge/mænd, der har besvaret e-surveyet. Kun 9 % af besvarelserne kom fra kvinder. Der er stor aldersspredning på de respondenter, der har svaret. De yngste er 12 år, mens de ældste er 61 år. Gennemsnitsalderen er 26,2 år. Gennemsnitsalderen har naturligvis stor indflydelse på uddannelsesniveaut blandt supportere. Svarene på spørgsmål vedrørende uddannelsesniveau ser således ud:

Tabel 1. Uddannelse

Hvad er din uddannelse?	Antal	Procent
Folkeskole	192	11
Gymnasium, HF etc.	523	29
Erhvervsuddannelse	219	12
Kort videregående uddannelse	139	8
Mellemlang videregående uddannelse	290	16
Lang videregående uddannelse	380	21
Andet	35	2
Total	N=1778	100

Som det ses er der langt fra en entydig uddannelsesprofil blandt supporterne, hvilket naturligvis også skal ses i lyset af aldersfordelingen.

Favorithold og afstand til favorithold

Af besvarelserne kan aflæses, at vi har haft større held med at nå ud til bestemte holds supporterne frem for andre. Med i den betragtning skal naturligvis tages dels antallet af medlemmer i de forskellige holds fanklubber, dels antallet af personer, der har et favorithold, men som ikke er medlem af favoritholdets fanklub. Derfor kan man selvfølgelig ikke forvente samme antal besvarelser fra de forskellige holds supporterne.

Tabel 2. Favorithold

Hvilket dansk hold er dit favorithold?	Antal	Procent
AAB	44	2
AC Horsens	50	3
AGF	371	19
Brøndby IF	690	35
Esbjerg FB	30	2
F.C. København	208	11
FC Midtjylland	83	4
FC Nordsjælland	10	1
OB	279	14
Silkeborg IF	29	1
Sønderjyske	56	3
Viborg IF	29	1
Andet dansk hold	56	3
Intet dansk favorithold, men et udenlandsk	23	1
Intet favorithold	6	0
Total	1929	100

Foruden at spørge til hvilket hold, der var respondentens favorithold, spurgte vi ligeledes til, hvorvidt det var det hold i Superligaen, som respondenterne boede nærmest på. På et generelt plan foreholder det sig således blandt respondenterne:

Tabel 3. Afstand til favorithold

Er dit favorithold det hold, du bor nærmest på af de tolv superligahold?	Antal	Procent
Ja	979	53
Nej	667	36
Stort set lige langt til mit favorithold og et eller flere af de andre superligahold	198	11
Total	1844	100

Men på et mere specifikt plan ses, at nogle hold har en bredere geografisk appel. Hvis vi blot ser på nogle af de hold, der har flest supportere med i undersøgelsen ses store forskelle. Blandt de, der svarede, at deres favorithold var Brøndby IF, var det for 56 procent vedkommende ikke det hold i Superligaen, som de bor nærmest på. For OB var tallet i dette tilfælde kun 18 %.

Medlemskab af fanklub og/eller selvorganiseret gruppe

Som tidligere nævnt definerer vi i denne undersøgelse ikke supporter som en, der er medlem af en fanklub. Derfor kan man sagtens være supporter uden medlemskab af enten holdets officielle fanklub og/eller en selvorganiseret gruppe.

Tabel 4. Medlemskab

Er du medlem af en fanklub og/eller selvorganiseret gruppe?	Antal	Procent
Ja, holdets officielle fanklub	640	34
Ja, medlem af selvorganiseret gruppe	265	14
Ja, både medlem af den officielle fanklub og selvorganiseret gruppe	227	12
Nej	777	41
Total	1909	100

Motiver for medlemskab af fanklub og/eller selvorganiseret gruppe

Blandt de, der svarede, at de var medlem af holdets officielle fanklub og/eller en selvorganiseret gruppe blev der spurgt til motiverne for medlemskab. Her ses en anelse forskel i besvarelsene afhængigt af, om man er medlem af den officielle fanklub eller en selvorganiseret gruppe. For både medlemmerne af de officielle fanklubber og de selvorganiserede fanklubber gælder dog, at hovedparten (hhv. 64 % og 65 %) angiver, at et af motiverne for medlemskab er, at de er blevet inspireret af de aktiviteter, de kunne iagttage på stadion. En forskel ses i, hvor stor en del der angiver, at en af motivationerne for medlemskab er, at det er sket via venner. 49 % af dem, der er medlemmer af selvorganiserede grupper (modsat 25 % blandt de medlemmerne af de officielle fanklubber) angiver, at deres medlemskab er foranlediget af venner.¹

Søgning af nyheder om holdet og deltagelse i debatforum

Respondenterne holder sig i stor stil ajour med, hvad der rører sig omkring holdet. Hele 70 % svarer, at de søger efter nyheder om holdet flere gange om dagen:

Tabel 5. Søgning af nyheder

Hvor ofte søger du efter nyheder om dit favorithold?	Antal	Procent
Flere gange om dagen	1298	70 %
Stort set en gang om dagen	412	22 %
Et par gange om ugen	123	7 %
Færre gange	26	1 %
Total:	1859	100%

¹ Da det ved dette spørgsmål var muligt at afgive flere svar, overstiger det samlede procenttal 100 %.

Nyhederne søges forskellige steder. Omkring 90 % søger nyheder om holdet på hhv. klubbens officielle hjemmeside eller sportsportaler på Internettet, mens 72 % angiver, at de søger nyheder på den officielle fanklubs hjemmeside. Supporterne følger altså i høj grad med i nyhedsstrømmen og deltager gerne i debatter omkring holdet:

Tabel 6. Deltagelse i debatforum

Deltager du i debatforum om dit favorithold?	Antal	Procent
Ja, ofte	546	29 %
Ja, en gang i mellem	616	33 %
Ja, det er sket få gange	394	21 %
Nej	323	17 %
Total:	1884	100 %

Holdets betydning og det at være supporter

Hvor stor en betydning, man som supporter tillægger holdet, er en indikator for, hvor loyal man er overfor holdet. På spørgsmålet om holdets betydning, fordeler svarene sig således:

Tabel 7. Holdets betydning for supporteren

Hvor meget betyder holdet for dig?	Antal	Procent
Alt eller næsten alt	571	31 %
Meget	803	44 %
En hel del	375	20 %
Mindre betydning	84	5 %
Meget lidt	10	1 %
Total:	1843	100 %

Loyaliteten over for holdet er ganske overvældende. Således har hele 97 % af respondenterne svaret, at de fortsat vil støtte deres hold, såfremt det skulle rykke ned. Den identifikatoriske størrelse, der er forbundet med holdet er altså helt afgørende for supporterne.

En anden måde at spørge til det personlige engagement på er at spørge til, hvor stor en personlig værdi det har for den enkelte at være supporter. Her svarer sammenlagt 75 %, at det har enten meget stor eller stor personlig værdi at være supporter.

En af de faktorer, der kunne tænkes at spille ind, er fællesskabet og sammenholdet omkring det at være supporter:

Tabel 8. Vigtighed af fællesskabet

Hvor vigtigt er fællesskabet og sammenholdet med andre supportere for dig?	Antal	Procent
Meget vigtigt	521	28 %
Vigtigt	703	38 %
Mindre vigtigt	487	26 %
Ikke vigtigt	158	8 %
Total:	1869	100 %

Ovenstående tabel bekræfter, at fællesskab og sammenhold med de andre supportere for de flestes vedkommende opfattes som værende vigtig.

Hvordan man følger med i holdets kampe

En meget stor del (85 %) af respondenterne ser helst kampene *live* på stadion (n=1843). Der er naturligvis forskelle mellem, hvor stor en andel af ude- og hjemmekampe respondenterne får set på stadion.

Tabel 9. Andel af sete ude/hjemme-kampe

Andel af dit favoritholds ude- og hjemmekampe set på stadion i løbet af en sæson?	Hjemme-kampe	Ude-kampe
100 % - 80 %	71 %	14 %
79 % - 60 %	11 %	11 %
59 % - 40 %	7 %	13 %
39 % - 20 %	7 %	23 %
Mindre end 20 %	4 %	38 %
Total:	100%	100 %

Optakt til holdets kampe

Som en del af optakten til en hjemmekamp plejer en stor del af respondenterne at mødes med andre. 79 % svarer således ja til, at de mødes med andre inden en hjemmekamp (n=1586). Blandt de, der svarer, at de mødes med andre inden kampene, mødes de fleste i små grupper:

Tabel 10. Antal der mødes inden kamp

Hvor mange personer plejer I at mødes forud for en hjemmekamp?	Antal	Procent
2	104	8 %
3-5	648	52 %
6-10	200	16 %
11-25	119	9 %
Flere end 25	185	15 %
Total:	1256	100 %

Andelen af disse personer, der udgøres af kvinder og unge under 15 år er meget lille. For halvdelen af vedkommende er der slet ingen kvinder iblandt og kun 6 % af tilfældene udgør kvinderne mere end 40 % af gruppen. Det hænger formentlig sammen med den lave andel af kvinder, der har deltaget i undersøgelsen. Tilsvarende mønster ses, når der spørges til andelen af unge under 15 år i gruppen. Her er det også i langt de fleste tilfælde, at der slet ingen unge under 15 år af med (78 %) eller udgør under en femtedel af de, der mødes (16 %).

Af de, der har svaret, at de mødes inden en kamp svarer de fleste, at de mødes et sted mellem 1 og 3 timer inden kampen. Som optakt til en typisk kamp indtages stimulanser i varierende mængder:

Tabel 11. Indtagelse af stimulanser

Hvilke af følgende stimulanser indtager du typisk som optakt til hjemmekampen (flere svar muligt) ² ?	Antal	Procent
Alkohol i store mængder	241	13 %
Alkohol i små mængder	892	50 %
Hash/pot	41	2 %
Andre euforiserende stoffer	34	2 %
Ingen af ovenstående	558	31 %
Ønsker ikke at svare på spørgsmålet	23	1 %
Total:	1576	

² Derfor giver procenttallene ikke nødvendigvis 100 % til sammen.

Livet på stadion

På stadion udspilles et scenarium med en række forskellige roller. På spørgsmålet om hvilken af nedenstående roller, der bedst passer til beskrivelsen af respondentens rolle på stadion ses følgende fordeling.

Tabel 12. Selvpfattet rolle på stadion

Hvilken beskrivelse passer bedst på din rolle på stadion?	Antal	Procent
Jeg er en del af den toneangivende kerne, der styrer slagets gang	280	18 %
Jeg deltager i slagsangene og står blandt de andre supportere	781	50 %
Jeg er iklædt klubtrøje, men jeg deltager ikke i slagsange og andre aktiviteter	242	15 %
Jeg er tilskuer til både kampen og supporterernes slagsange og andre aktiviteter	259	17 %
Total:	1562	100 %

Over halvdelen af respondenterne (68 %) ser sig selv som aktive deltagere i begivenhederne på stadion. Der er desuden en generel forståelse af, at man bevæger sig ind i et rum på stadion, hvor reglerne i forhold til dem vi ellers gebærder os efter er nogle andre. Sammenlagt svarer 66 % således, at der er en større frihed til at udfolde sig på stadion, halvdelen af dem vælger at benytte sig af denne frihed. Denne frihed kan bl.a. bestå i at råbe, synge smædesange eller gestikulere overfor udeholdet og dets fans. Disse aktioner opfattes af majoriteten som en del af det at være supporter:

Tabel 13. Syn på aktioner

Hvilken af følgende beskrivelser passer bedst på dit syn på aktioner rettet mod modstandernes supportere (råb, gestikuleren osv.) i forbindelse med fodboldkampe?	Antal	Procent
Disse aktioner er udtryk for ekstraordinær loyalitet overfor holdet	197	11 %
Disse aktioner er en del af det at være supporter	1397	78 %
Disse aktioner klæder ikke supporterkulturen og bør undgås	126	7 %
Disse aktioner bør bekæmpes med alle midler	27	2 %
Ingen af ovenstående	53	3 %
Total:	1800	100 %

Selvom der bruges en enorm energi fra diverse supportere på at skabe en god stemning på stadion, er det stadig det vigtigste for de fleste stadionbesøgende, at deres hold har succes på banen. 65 % ser således hellere deres hold vinde på et stemningsforladt stadion end tabe på et stemningsfuldt stadion (n=1560). Stemningen og de aktiviteter, der er forbundet med at frembringe den, er stadig væsentlige og vigtige elementer, men alt andet lige vil hovedparten dog stadig frem for alt se deres holde vinde.

Rivalisering blandt de forskellige holds supportere

Også i Danmark er der tradition for, at man som supporter har sine "arvefjender". Særlig tydeligt er det naturligvis blandt supporterne fra Brøndby IF og F.C. København. 84 % af Brøndbys supportere, der indgik i undersøgelsen, angiver, at de mindst bryder sig om F.C. Københavns supportere. Dette arvefjendeforhold er gengældt fra F.C. Københavns supportere, idet hele 93 % af disse angiver, at det er Brøndby IF's supportere, de bryder sig mindst om. Som begrundelse for denne rivalisering fordeler svarene sig således:

Tabel 14: Hvorfor Brøndbys supportere (n=452) og F.C. Københavns supportere (n=151) ikke bryder sig om hinanden

Hvad er de vigtigste grunde til, at du ikke bryder dig om det holds fans (flere svar muligt) ³ ?	FCK-supportere om Brøndby-supportere	Brøndby-supportere om FCK-supportere
De er arrogante	31 %	75 %
De fylder for meget på stadion med deres mange supportere	7 %	2 %
De skaber negativ stemning på og udenfor stadion	42 %	27 %
En stor del af dem virker aggressive	55 %	19 %
Det er ren tradition	66 %	64 %
De er kun ude på at slå	23 %	11 %
De gider ikke slå	3 %	4 %

FCK-supporterne opfatter i udpræget grad Brøndby-supporterne som aggressive og nogen, der skaber negativ stemning på og udenfor stadion. Brøndby-supporterne opfatter modsat i stor stil FCK-supporterne som arrogante. Der synes ikke at være væsentlige forskelle i uddannelsesniveaue hos de to holds supportere. Fælles for begge "lejre" er, at flertallet, 64 % og 66 %, medgiver, at arvefjendepøret er ren tradition.

Anderledes sløret bliver billedet, når man ser på andre klubber. Blandt AGF's supportere, der har svaret på dette spørgsmål om, hvilket holds supportere, de mindst bryder sig om

³ Derfor giver procenttallene mere end 100 % til sammen.

(n=302), svarer 58 % Brøndby IF, 19 % F.C. København og 11 % FC Midtjylland. Hos OB (n=229) svarer 50 % Brøndby IF, 21 % F.C. København og 13 % AGF på samme spørgsmål.

Opfattelsen af narkotika som et problem

I relation til enkelte episoder i forbindelse med superligakampe har medier omtalt, at narkotika indgik som en del af supporterkulturen. Den generelle opfattelse af problemets størrelse i denne undersøgelse antyder dog, at det kun i mindre grad opfattes som et omfattende problem. Således angiver kun sammenlagt 14 %, at de opfatter problemet som værende omfattende eller meget omfattende. 52 % mener, at narkotika i supporterkulturen er omfattende "i nogen grad", mens 35 % slet ikke mener, at fænomenet er tilstede. Kun en mindre andel af supporterne opfatter således narkotika som værende et udbredt fænomen i supporterkulturen.

Sammenblanding af sport og politik

Det er kun en meget lille procentdel (4 %) af respondenterne (n=1820), der går ind for en blanding af sport og politik. I nærværende undersøgelse er der sigtet direkte mod de ekstreme fløjes rekruttering af medlemmer blandt fodboldsupportere. Omkring en fjerdedel (24 %) er af den opfattelse, at det er uundgåeligt, men de finder det ikke ønskværdigt. Men hovedparten af respondenterne (65 %) svarer, at det er noget de tager afstand fra og mener bør bekæmpes.

Opfattelse af og holdning til voldelige optøjer og slåskampe

I undersøgelsen blev respondenterne bedt om, på en skala fra 1 til 10, at vurdere, hvor omfattende han/hun mente, at problemet med optøjer er. 65 % af de 1807 respondenter, der svarede på spørgsmålet, lå inden for vurderingerne 1-4, hvilket vil sige den lave ende. Kun 25 personer, dvs. omkring 1 %, tog skalaens to højeste værdier i brug til vurdering af problemets karakter. Problemet synes således ikke at fylde meget i supporterens bevidsthed. Der er en tydelig diskrepans mellem supporterens egen opfattelse af voldsproblemets omfang og den generelle offentlige mening, her sigtes ikke mindst mod mediernes eksponering. Tallene viser, at de fleste erkender, at uroligheder finder sted, men at det ikke er noget, der præger dagsordenen på stadion i voldsom grad.

Samtidig er holdningen til voldelige optøjer og slåskampe klar for de fleste: De bør bekæmpes med alle midler. En mindre andel mener dog, at det er et udtryk for ekstraordinær loyalitet overfor klubben, når man deltager i voldelige optøjer og slåskampe:

Tabel 15. Holdningerne til voldelige optøjer og slåskampe er markante

Hvilken af følgende beskrivelser passer bedst på dit syn på slagsmål og voldelige optøjer i forbindelse med fodboldkampe?	Antal	Procent
Slåskampe og voldelige optøjer er udtryk for ekstraordinær loyalitet overfor holdet	78	4 %
Slåskampe og voldelige optøjer er til tider nødvendige, når man er supporter	135	7 %
Størstedelen af de folk, der deltager i slåskampe og voldelige optøjer er påvirkede af alkohol	225	12 %
Størstedelen af de folk, der deltager i slåskampe og voldelige optøjer er påvirkede af stoffer	80	4 %
Slåskampe og voldelige optøjer skal bekæmpes med alle midler	1131	62 %
Ingen af ovenstående	161	9 %
Total:	1810	100 %

Kun en mindre del på ca. 7 % opfatter slåskampe og voldelige optøjer som en del af det at være supporter, og ca. 4 % opfatter det som udtryk for ekstraordinær loyalitet overfor holdet.

Opfattelse af årsagen til voldelige optøjer og slåskampe

Når det kommer til at identificere den primære årsag til, at voldelige optøjer og slåskampe udvikler sig til masseanholdelser, er der delte meninger:

Tabel 16. Opfattelse af primære årsag til masseanholdelser

Hvem mener du er den primære årsag til, at slåskampe og voldelige optøjer til tider udvikler sig til masseanholdelser?	Antal	Procent
De to holds supportere	499	28 %
Politiet	191	11 %
Kontrollørerne	38	2 %
De to holds supportere og kontrollørerne	196	11 %
De to holds supportere og politiet	471	26 %
Politiet og kontrollørerne	223	13 %
Angiv evt. anden årsag	162	9 %
Total:	1780	100 %

Af ovenstående tabel kan læses, at 885 personer, svarende til næsten 50 %, tilskriver politiet det primære (med)ansvar for masseansættelser. Til sammenligning skal nævnes, som vi vender tilbage til, at "kun" 196 personer i denne undersøgelse, svarende til 11 %, har svaret bekræftende på, at de har deltaget i slåskampe og voldelige optøjer.

Hele 162 personer gav sig tid til at angive anden årsag. Enkelte af disse vil her fremhæves:

"Der kan være masser af årsager, der varierer fra gang til gang. Oftest startes det af at en kontrollør, supporter eller politi føler sig krænket, og reagerer. Der skal være større tolerance og snor begge veje"

"Der kan ikke gives et entydigt svar på det. Som oftest er det, naturligvis, slagsbrødrene fra de to supportergrupper der har skylden (i øvrigt er de jo sjældent rigtige supportere, men er der udelukkende for at slå). Dog skal det nævnes at politiets opførsel til tider er direkte uacceptabel, og hjælper til at fremprovokere den dårlige stemning."

"Kontrollørernes indgriben og udvælgelse af "tilfældige" syndere i en stor fanskare er den primære grund til ballade inde på stadion. Politiets synlige magt (trukne politistave + hunde) er den primære grund til ballade uden for stadion, når fansene er på vej væk. Sagt med andre ord: Supporter kulturen bliver kvalt inde på stadion af kontrollørerne og politiet er grunden til det "koger over" uden for stadion. Hvis fansene bare fik lov til at skabe sig lidt over et evt. nederlag inde på stadion, ville det fjerne 40-60% af "optøjerne" uden for stadion."

"Det er svært, at give noget entydigt svar. Jeg har til dato ikke været involveret i nogen form for bataljer i forbindelse med en fodboldkamp, men jeg ved de sker. Der er desværre i nogen kredse en glorificering, af den voldskultur som er dukket op i forbindelse med fodboldkampe, men til gengæld er medierne også gode til, at pumpe enkelte hændelser op til gigantiske kamp handlinger . Desværre virker politiet også som om, de i mange tilfælde ikke er professionelle nok. Der er en del tilfælde hvor supportere er blevet behandlet dybt uretfærdigt uden grund, og da det er politiet som undersøger sig selv, virker det for mange som om de efter en sådan auktion automatisk frikender sig selv, på trods af, at alle som ser auktionen ikke kan være i tvivl om, at der er noget helt galt. Nogen fangrupper søger konfrontationen, men de pågældende grupper er trods alt relativt små, og så længe almindelige mennesker kan gå til fodbold uden problemer, så kan de fjolser som absolut søger konfrontationen for min skyld finde et sted og tæve hinanden."

Opfattelser af hvordan man kan undgå voldelige optøjer og slåskampe

I undersøgelsen spurgte vi ligeledes til, hvordan respondenterne mente, at man kan undgå voldelige optøjer og slåskampe. Bedre selvjustits blandt supporterne mener 57 % af respondenterne er en af de virkemidler, der kan være med til at dæmme op for fænomenet:

Tabel 17. Undgå vold.

Hvordan mener du, at man kan undgå slåskampe og voldelige optøjer (flere svar muligt) ⁴ ?	Antal	Procent
Mere synligt politi i form af uniformerede betjente til stede	534	30 %
Flere civilklædte betjente til stede	354	20 %
Flere af hjemmeholdets kontrollører	352	20 %
Egne kontrollører med til udekampe	952	54 %
Bedre selvjustits blandt supporterne	1006	57 %
Hårdere straffer og sanktioner	703	40 %
Ingen af ovenfornævnte løsninger er ønskværdige/gode	140	8 %
Man skal ikke undgå dem	97	5 %
Angiv evt. løsningsforslag:	315	18 %
Total:	1766	

Det er bemærkelsesværdigt, at 54 % nævner et af klubbernes seneste tiltag, nemlig bringe egne kontrollører med til udekampe, som en af de måder, hvorpå man kan undgå slåskampe og voldelige tiltag. Supporterne har generelt mere tillid til deres egne kontrollører og disses evne til at dæmme op for eventuelle uroligheder. De vil umiddelbart være bedre til at løse de konflikter, der måtte opstå på fredelig vis end hjemmeholdets kontrollører, der hurtigere lader sig provokere af udebanefansenes aktiviteter. 315 respondenter angav andre løsningsforslag. Der er et væld af idéer. Her skal blot nævnes enkelte af dem:

”Bedre uddannelse af kontrollører. Dialog med supportere”

”Bedre situationsfornemmelse fra kontrollørerne og politiet. Nogen gange misforstår de fans. Bedre kommunikation. En kold facade hos disse gør, at man føler sig dum, lille og ligegyldig.”

⁴ Derfor giver procenttallene mere end 100 % til sammen.

"Ikke konfrontatorisk politi-indsats ønskes. Har selv ofte familie/barn med på stadion, i DK og udlandet, og det danske politi er uden sammenligning dårligst til at håndtere fodboldfans. Et smil og venlige bemærkninger ser man ikke mere fra folket bag visir og galpende hunde. Det fratager IKKE voldsidioterne for ansvar, men som almindelig familiefar, og i øvrigt borgerlig af observans, er det beskæmmende at opleve politiets attituder ifm ganske almindelige fodboldkampe og mennesker, der for 98 % vedkommende ønsker en positiv oplevelse."

"Bedre uddannede kontrollører - de skal lære at løse konflikter før de udvikler sig. Derudover skal klubben være bedre til at give karantæner til folk som ikke opfører sig ordentligt - og håndhæve de karantæner."

"Mere overvågning af stadions udelukkende med det for øje at fjerne voldelige elementer - så lidt politi som muligt de provokerer bare, og har det med at overdrive deres brug af magt. Sanktionér med udelukkelse på livstid fra alle stadions og alle kampe (altså suppeligaen og landshold). Højrisiko kampe kan spilles tidligere som det ses i England til tider, således supportere ikke kan nå at drikke sig stive. Mindre omtale i medierne på volden og mere på bolden!!!"

"Få medierne til at holde op med at hjælpe den hårde kerne med at fremstå "seje". Problembørnene udgør 0,5 % til en typisk superliga-kamp, men fylder meget mere i medierne. Programmer på Onside og reklamer for TDC m.m. opfordrer jo også direkte supportere til at optræde forkert og bryde regler som f.eks. romerlys m.m."

Dette er blot et lille uddrag af svarene, men de er repræsentative på enkelte punkter: Det gælder opfattelsen af politiets og til dels kontrollørernes indsats på og udenfor stadion. Kontrollørernes og ikke mindst politiets fremgangsmåde i forbindelse med fodboldkampene er under skarp kritik fra de fleste supportere, selv dem, der kraftigt understreger, at de tager afstand fra nogle supporterers voldelige eskapader. Det påpeges gentagne gange, at politiets håndtering af fodboldkampene er skandaløs og uacceptabel. Kritikken af politiet går især på, at de er for aktive og dermed selv er en stor del af årsagen til, at urolighederne opstår eller eskalerer. Mange er tilfredse med politiets tilstedeværelse, men det fremhæves, at de i højere grad skal være blot synlige frem for aktivt indgribende. Det er altså præventivt, at de er der, men fører til en optrapning og eskalering af tændte situationer, at de aktivt griber ind. Trukne politistave og hunde virker snarere provokerende end intimiderende på mange supportere. Det foreslås, at politi og kontrollører gennemgår en særlig skoling specielt med henblik på håndteringen af fodboldkampe, som det fx allerede sker i forbindelse med demonstrationer, således at de får nogle redskaber til at løse konflikter på en fredelig måde.

Desuden fremhæves det, at medierne bærer en stordel af ansvaret i forbindelse med udskejelserne, fordi der i mediedækningen af sportsbegivenhederne fokuseres enormt meget på urolighederne. Det er respondenternes oplevelse, at omfanget af uroligheder, som de oplever det på og udenfor stadion, på ingen måder står i forhold til den grad af eksponering, disse uroligheder får i medierne. Nu skal man selvfølgelig ikke tage de ovennævnte 0,5 %, som respondenterne angiver, for pålydende, men det er et meget klart billede på skævheden i mediernes fremstilling og den faktiske situation. Det er således opfattelsen, at det ikke kun er de "voldelige elementer", der har mistet fokus fra spillet på banen, men i høj grad også medierne, der foretrækker reportager om balladen omkring fodboldspillet frem for at koncentrere sig om sporten selv.

Deltagelse i slåskampe og voldelige optøjer

En stor del af fansene har været vidne til slåskampe eller voldelige optøjer. 76 % af respondenterne (n=1777) svarer ja til, at de har været vidne til slåskampe eller voldelige optøjer i forbindelse med fodboldkampe. Af disse har 11 % (svarende til 196 respondenter) deltaget i slåskampe eller voldelige optøjer i forbindelse med fodboldkampe, hvoraf over halvdelen har været involveret færre end 5 gange. Som forklaring på, hvordan slåskampe og voldelige optøjer opstår angives forskellige årsager af de involverede:

Tabel 18. Årsag til slåskampe og voldelige optøjer

Hvordan opstår slåskampe og voldelige optøjer oftest (flere svar mulig) ⁵ ?	Antal	Procent
De er aftalt på forhånd med modstandernes supportere	109	54 %
De behøver ikke blive aftalt. Det er ren tradition	59	29 %
De opstår spontant, hvorefter man forsøger at tilkalde forstærkning	77	38 %
De opstår spontant uden at man forsøger at tilkalde forstærkning	56	28 %
Det er politiet, der fremprovokerer situationen	89	44 %
De opstår internt mellem det ene holds supportere	30	15 %
De opstår pga. indtag af for meget alkohol blandt supportere	71	35 %
De opstår pga. indtag af euforiserende stoffer blandt supportere	40	20 %
Angiv evt. anden årsag:	19	9 %
Total:	201	

⁵ Derfor giver procenttallene mere end 100 % til sammen.

19 respondenter angav andre årsager. Her et lille udpluk:

”Resultatet af kampene kan få det til at koge over hos nogle.”

”Alkohol og stoffer er noget hooligans benytter sig meget af. Det er helt sikkert. Men det bruger de jo kun for at være ekstra tændte når/hvis konfrontationen med modstandernes fans opstår. Intentionen er hele tiden og altid at slås med ligesindede fans fra andre klubber og/eller politiet og den ændres ikke fordi man kommer ædru. Da jeg var med i XXX - hvilket jeg ikke er længere - var jeg fx altid pinligt ædru når jeg var til fodbold - og i slagsmål.”

”Ballade kan desværre ikke undgås når mange - og til tider ret fulde - mennesker mødes. der opleves gang på gang, at politiets hårde linie overfor fodboldfan er meget provokerende og ofte unødvendig. De burde tage den lidt med ro. Tror ikke balladen er meget værre til en normal kamp end en normal lørdag aften i byen, hvor mange mennesker også samles.”

Svarene viser, at årsagerne til uroligheder er vidt forskellige. Det er altså ikke nok at gribe sagen an fra en enkelt vinkel. For at komme til bunds i problemet er det væsentligt, at lære at analysere, hvilke årsager der ligger bag optøjerne. Først da vil det for alvor være muligt at forebygge og finde hensigtsmæssige foranstaltninger til at forhindre, at urolighederne breder sig.

Afslutning

Som gennemgang af undersøgelsens hovedresultater viser, er der langt fra tale om en homogen supporterkultur. Holdninger til og opfattelser af forskellige problemstillinger knyttet til supporterkulturen afslører, at der hersker meget forskellige opfattelser af, hvad det vil sige at være supporter. Samtidig viser denne undersøgelse, at mange almindelige supportere har meninger om årsagen til, at voldelige optøjer og slåskampe udvikler sig, ligesom mange kommer med løsningsforslag til, hvordan der kan dæmmes op for disse episoder, som for øvrigt ikke synes at fylde meget i den enkelte supporters bevidsthed. Målet er, at e-surveyet kan give et indblik i det engagement og den lidenskab, der for mange er en del af det at være supporter, og som for nogens vedkommende lejlighedsvis kommer til udtryk på en måde, som mange, også i denne undersøgelse, mener bør bekæmpes med alle midler. Langt hovedparten af supporterne ønsker jo naturligvis en god stemning, hygge og en spændende, sindsoprivende fodboldkamp – og selvfølgelig helst med eget favorithold som vinder.